

Kultuuri- ja sporditegevus Audru, Paikuse ja Tõstamaa osavaldades

2. veebruar 2020 (veebikohtumine), moderaator Ragnar Siil (Creativity Lab)

Kohtumise kokkuvõte

Millised on osavaldades täna olulisemad kultuuri- ja spordivaldkonna nähtused, tegevused, sündmused ja traditsioonid, mida tuleks kindlasti hoida ja arendada järgnevatel aastatel?

- Pärnu osavaldades on mitmeid end juba tõestanud festivale, sündmusi, keskusi ja muid algatusi, mis väärivad toetamist ja arendamist järgnevatel aastatel (nt mainiti Tõstamaa Käsitöökeskust ja Räämewesti, Tõstamaa osavallapäevi, Tõstamaa jooksu, Tõstamaa rahvamaja, Tõstamaa mõisakooli, Pootsi veinimõisa, Paikuse Endurot, Paikuse korvpalli karikavõistlusi, Paikuse rahvamaja, Paikuse kiviaja küla ja muinastulede öö sündmusi, Audru võilinnefestivali, Audru sildade jooksu, Lavassaare vanavaralaata ja pasunakooride ülevaatus, Avatud talude päev, Maal elamise päev, üle 40 aasta koolibändide traditsiooni, Audru mõisa, Audru parki ja pargilava jt, see pole lõplik loetelu).
- Osavallad ei peaks linnaga ja sealsete võimalustega konkureerima, vaid pakkuma lisaväärtust. Erinevaid sündmusi toimub sedavõrd palju, et kõikjale ei jõua. Mõned on mõeldud ainult kohalikele kogukonnale, teised kogu omavalitsusele (ja Eestile laiemalt). Seepärast on oluline koordineerida omavahel tegevusi ning parandada infoliikumist linna ja osavaldade vahel.
- Arukate linnade eeskujul (*smart cities*) on arendamisel arukate külade projekt, kus Audru on pilootprojektiks. Eesmärgiks on külade aktiveerimine, aga ka IT võimekuse kasvatamine. Kindlasti on oluline hoida ka osavaldade kultuuri- ja looduspärandit.
- Lootus on, et ühises omavalitsuses muutuks koostöö eri paikade vahel tihedamaks. Eesmärk on säilitada iga koha erisused ja tugevused. Oluliseks peeti ka osavaldade üleseid sündmusi (avatud talude päev, maal elamise päev jt).

Millest on osavaldades täna kõige rohkem kultuuri- ja spordivaldkonnas puudu?

- Loomulikult võiks olla rohkem vahendeid kohalike algatuste ja projektide toetamiseks.
- Kultuurivaldkonnas tegijad vananevad ja järelkasvu on keeruline leida.
- Omavalitsuste liitumise järel on kõik toetusmeetmed ühtlustatud, kuid tuleb silmas pidada, et see, mis töötab linnas, ei pruugi tingimata töötada maal. Seega tuleks senisest enam lähtuda toetamisel konkreetsete kogukondade vajadustest.
- Ühises omavalitsuses olek on toonud kaasa suurema ajakulu projektide elluviimisel. Varem oli otsustamine paindlikum ning tegijatele lähemal, nüüd bürokraatiat mingil määral rohkem.
- Kultuuri- ja spordiinfrastruktuur seab piiranguid. Näiteks Tõstamaal on kultuuri- ja sporditegevused ühes hoones, mis tähendab, et kumbki ei saa hästi toimida ja areneda. Kuigi üldiselt on kultuurikeskuste ja rahvamajade ning spordirajatiste seisukord hea, siis ruumipuudus on mitmel pool (nt Audrus, samuti Tõstamaa Käsitöökeskuses). Osavaldades seisab hooneid tühjalt, mida saaks kasutada kultuuri jaoks.

- Suuremad investeeringud liiguvad osavaldade keskustesse, aga peaks minema ka väljapoole (ennekõike puudutab see kergliiklusteid).
- Kui varasemalt oli endistel valdadel aktiivne suhtlus sõprusvaldadega, siis pärast liitumist on koostöö sõprusvaldadega jäänud soiku.
- Samuti vajab parandamist infovahetus osavaldade vahel ja Pärnu linnaga. Kuna liitumisest pole veel piisavalt aega möödas, siis eri osavaldade ja linna tegijaid ei tunne teineteist väga hästi. Läänemaa ühine kultuuriäpp on hea eeskuju, kuidas ka kultuur.parnu.ee võiks edasi areneda.
- Huvihariduse kättesaadavus osavaldades vajab parandamist.
- Osavallad pole Pärnu üldises turunduses piisavalt esindatud. Pärnu kui spa-linnaga on raske sammu pidada. Kohati tuntakse end turismiturunduses omapead, osavallad aitaksid turismihooaega pikendada täiendava pakkumisega.

Kas liitumine Pärnu linnaga on kultuuri- ja spordivaldkonna vaates midagi muutnud (tingimused, soodustused, toetused jms)? Mis on läinud paremaks? Mis on läinud halvemaks? Ettepanekud Pärnu kultuuri- ja spordielu arendamiseks osavaldade perspektiivis?

- Hetkel on liitumisest veel liiga vähe aega möödas, kõik mõjud pole veel täpselt selged.
- Kuigi ühiselt tegutsemisel on oma olulised plussid, siis võiks osavaldade eripära rohkem arvestada. Eraldi rahastusmeetmeid osavaldadele pole, kuid uusi meetmeid on juurde tulnud (kogukondade arendamise meede)
- Suurenenud on nii halduskoormus, otsustamisega kaasnev bürokraatia kui ajakulu.
- Projektide rahastus on liitumise järgselt olnud suurem, rahakasutus on läbipaistvam (ühistel alustel). Samas ei aduta Pärnus (kui keskuses) täpselt kohalikku olukorda.
- Volikoguliikmed peaksid käima kõik osavallad läbi, et neil oleks parem ülevaade hetkeolukorrast ja arenguvajadustest. Otsustajad peavad paremini tundma kohalikku olukorda ja mõistma nii hõreasustusest kui varasemast toimemudelitest tulenevaid erisusi. Linnas rakendatud mudelid ei pruugi maal toimida ja nende ühene ülekandmine võib tekitada tagasilööke ja mõni projekt, mis Pärnu linna seisukohalt võib tunduda tagasihoidliku algatusena (võrreldes suurte festivalidega), võib kohalikul tasandil olla olulise tähtsusega sündmus. Seetõttu võib külaseltsil olla küllalt keeruline ka oma projekti Pärnu linnale maha müüa.
- Linnaelarves võiks kokku leppida toetussummad (näiteks külakeskuste hoonete remondiks), mille kasutamise otsustavad osavallakogud (tuua otsustamine linnast osavaldadesse). Oluline on tagada valla tasakaalustatud areng kogu territooriumil. Näiteks peaksid välispordi objektid jõudma ka valla kaugematesse punktidesse.
- Rohkem panustada tegevuste koordineerimisse ja infovahetusse. Pärnu kultuuritegijad on koondunud paljuski Facebooki, aga ühisplatvormi kultuuris ega spordis pole, mis tooks kokku kõik tegijad ka osavaldadest.
- Samuti võiks soodustada rohkem koostööd osavaldade ja Pärnu linna kultuuriasutuste vahel. Vaja oleks paremat ülevaadet olemasolevast taristust ja tehnikast ning jagada omavahel nii tehnikat kui ka spetsialiste.